

VšĮ Investuok Lietuvoje

Projektas

Atviros Vyriausybės iniciatyvos: Darnieji turizmo rodikliai Lietuvoje

Viešosios konsultacijos

EBPO ir ETIS rekomenduojamų rodiklių pritaikomumas ir nauda planuojant ir valdant Lietuvos turizmo sektorių

ATASKAITA

Giedrė Šadeikaitė

Vilnius

2017



Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Turinys

Santrumpos

1. Įvadas
2. Viešųjų konsultacijų vykdymo metodologija
3. Viešųjų konsultacijų vykdymo aprašymas
4. Išvados
5. Naudota literatūra
6. Priedai

Santrumpos

EBPO – Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija

ETIS – Europos turizmo rodiklių Sistema

LR – Lietuvos Respublika

1. Įvadas

Atlikus teminį „Kaip darniojo turizmo rodiklių sistema gali prisidėti plėtojant darnųjį turizmą Lietuvoje?“ tyrimą paaiškėjo, kad nacionaliniu lygmeniu nėra vieningos ir aiškos turizmo rodiklių sistemos, kuri leistų užtikrinti sėkmingą turizmo politikos formavimą ir Lietuvos turizmo sektoriaus konkurencingumą. Be to, Lietuva nepilnai atsižvelgia į tarptautinių organizacijų rekomendacijas, kurios leistų pritaikyti gerąsias užsienio šalių praktikas įgyvendinant darniojo turizmo rodiklių sistemą. Tik suformulavus aiškius bei konsultacijų metu su visomis turizmo sektoriaus suinteresuotomis grupėmis suderinus darniojo turizmo rodiklius, Lietuva galės sėkmingiau formuoti turizmo politiką bei išnaudoti turizmo teikiamas galimybes.

Tyrimas taip pat atskleidė, kaip šiuo metu renkami turizmo rodikliai prisideda prie turizmo sektoriaus plėtros planavimo, stebėjimo, vertinimo. Trūksta aiškių priemonių darniojo turizmo plėtrai ir atitinkamų rodiklių, kurie padėtų įvertinant progresą. Aiškiai suformuluota darniojo turizmo rodiklių sistema ir ja besiremianti turizmo politika leis didinti darniojo turizmo potencialą, užtikrinant didesnę ekonominę naudą turistinėms vietovėms, gerinant socialinę ir kultūrinę aplinką bei efektyviau apsaugant gamtos ir kultūros paveldą.

Atlikto tyrimo metu buvo prieita prie išvados, jog darniųjų turizmo rodiklių sistemos įgyvendinimas yra reikalingas ir prisidės siekiant įgyvendinti LR XVII-osios Vyriausybės ir pažangos strategijos „Lietuva 2030“ bei Lietuvos nacionalinės darnaus vystymosi strategijos prioritetus, Lietuvos Respublikos ūkio ministro valdymo sričių 2017-2019 metų strateginį veiklos planą, bei Lietuvos turizmo plėtros 2014 – 2020 metų programos ir Lietuvos darniojo turizmo plėtros gairių tikslus. Svarbu paminėti, kad 2017 metai Jungtinių Tautų buvo paskelbti Tarptautiniais Darniojo turizmo plėtros metais. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuva teikia kandidatūrą 2018 – 2021 metais tapti Jungtinių Tautų Pasaulinės Turizmo Organizacijos Vykdomosios Tarybos nare, darniojo turizmo politikos ir politikos formavimas remiantis darniaisiais turizmo rodikliais prisidės prie Lietuvos sėkmės svarbiuose politiniuose rinkimuose.

Išnagrinėjus Lietuvos turizmo rodiklių esamą situaciją bei identifikavus galimus problemos sprendimo būdus, remiantis tarptautinių organizacijų rekomendacijomis, išryškėjo poreikis rengti viešąją konsultaciją siekiant konsultuotis su viešojo bei privataus sektorių turizmo specialistais, nevyriausybinių organizacijų, bendruomenių atstovais bei kitomis turizmo suinteresuotomis grupėmis dėl darniojo turizmo rodiklių pritaikomumo ir naudos Lietuvoje.

Pagrindinė **viešosios konsultacijos tema** – EBPO ir ETIS rekomenduojamų rodiklių pritaikomumas ir nauda planuojant ir valdant Lietuvos turizmo sektorių.

Tik atlikus viešąją konsultaciją ir remiantis turizmo sektoriaus ekspertų ir suinteresuotų grupių nuomone galime pasiūlyti konkrečius darniojo turizmo rodiklius, kurių pridėtinę vertę matytų visos turizmo suinteresuotosios pusės. Viešoji konsultacija taip pat sudaro palankias sąlygas ir galimybes suinteresuotoms turizmo sektoriaus pusėms, ypač privačiam sektoriui, nevyriausybiniams organizacijoms bei bendruomenėms, aktyviau įsitraukti į viešąjį valdymą, skatina bendradarbiavimą tarp skirtingų suinteresuotų grupių ir tuo pačiu ugdo pilietiškumą.

Konsultacijos tikslai:

1. Išanalizuoti, kaip turizmo sektoriaus suinteresuotosios pusės vertina ir prioretizuoja EBPO ir ETIS rekomenduojamus rodiklius turizmo sektoriaus darnumui ir konkurencingumui užtikrinti.
2. Įvertinti, kaip turizmo sektoriaus suinteresuotosios pusės vertina kiekvieną iš siūlomų rodiklių pagal penkis kriterijus – aktualumą, galimumą, patikimumą, aiškumą ir palyginamumą.

Laukiami konsultacijos rezultatai:

1. Išsiaiškinti, kokie darniojo turizmo rodikliai būtų geriausiai pritaikomi ir sukurtų didžiausią pridėtinę vertę, planuojant ir plėtojant turizmo sektorių Lietuvoje.
2. Pateikti darnųjų turizmo rodiklių sistemą, kuri atsižvelgtų į viešosios konsultacijos metu turizmo sektoriaus suinteresuotųjų pusių išsakytą nuomonę dėl EBPO ir ETIS rodiklių sėkmingo pritaikymo Lietuvoje.

Tikimasi, jog atlikus viešąją konsultaciją, bus pasiekti realūs pokyčiai: pasiūlyti darniojo turizmo rodikliai bus integruoti į turizmo politikos formavimo ir Ūkio ministerijos strateginio planavimo dokumentus bei bus į juos atsižvelgiama valdant Lietuvos turizmo sektorių.

2. Viešųjų konsultacijų vykdymo metodologija

Viešosios konsultacijos vykdymas susideda iš šių etapų: inicijavimas, organizavimas, vykdymas, analizė ir vertinimas, viešinimas. Įgyvendinta viešoji konsultacija pavadinimu „EBPO ir ETIS rekomenduojamų rodiklių pritaikomumas ir nauda planuojant ir valdant Lietuvos turizmo sektorių“, kuri vyko taikant kokybinio interviu, fokus grupės bei viešosios elektroninės apklausos metodus.

Interviu metodas buvo pasirinktas bendraujant su vadovaujančio lygmens turizmo sektoriaus atstovais, atsižvelgiant į jų didelį užimtumą bei siekį kuo detaliau išsiaiškinti rūpimą problematiką. Interviu metodas taip pat buvo taikytas su institucijų atstovais, kurie atsakingi už turizmo statistiką, siekiant išsamiai išsiaiškinti atskirų turizmo rodiklių galimą taikymą bei problematiką Lietuvoje. Fokus grupės ir viešosios elektroninės apklausos metodai pasirinkti bendraujant su vykdomojo lygmens turizmo sektoriaus bei socialiai pažeidžiamų grupių atstovais, atsižvelgiant į ribotas viešajai konsultacijai turimo laiko galimybes bei siekiant gauti kuo labiau nevienašališką, integruotą informaciją. Šios viešosios konsultacijos metu surinkta ir sistemiškai apibendrinta informacija buvo pateikiama tiesioginiams turizmo politikos formuotojams, siekiant, jog tolimesniuose etapuose formuojant turizmo politiką būtų kuo labiau atsižvelgiama į visų suinteresuotųjų pusių poreikius.

Per numatytą laikotarpį buvo įgyvendinti dešimt pusiau struktūrizuotų kokybinių interviu, viena fokus grupė bei viena viešoji elektroninė apklausa.

Interviu buvo rengiami su viešojo ir privataus turizmo sektoriaus atstovais, dirbančiais skirtingose turizmo paslaugų grupėse. Taip pat, atsižvelgiant į darniuoju turizmu suinteresuotas šalis, į viešąją konsultaciją nuspręsta įtraukti ir akademinio sektoriaus atstovą, su kuriuo taip pat buvo įgyvendintas interviu.

Fokus grupėje dalyvavo skirtingi privataus turizmo sektoriaus ir akademinio sektoriaus atstovai, kurie išsakė savo įžvalgas apie esamą turizmo rodiklių situaciją bei problematiką, kam ir kaip dažnai jie atsižvelgia į turizmo rodiklius planuodami savo veiklas. Šios fokus grupės metu dalyviai taip pat išsakė savo įžvalgas, kaip tarptautiniu lygmeniu naudojami Lietuvos turizmo sektoriaus rodikliai ir indeksai galėtų prisidėti prie turizmo sektoriaus konkurencingumo didinimo.

Suinteresuotosios šalys, dalyvavusios **individualiuose pusiau struktūrizuotuose kokybiniuose interviu:**

1. Daiva Tankūnaitė, Turizmo informacijos centrų asociacija
2. Daumantas Bočkus, Klaipėdos universitetas
3. Eglė Kudmanienė, LR Ūkio ministerija Turizmo politikos skyrius
4. Inga Steponavičienė, LR Ūkio ministerija Strateginio planavimo departamentas
5. Justas Dirginčius, Valstybinis turizmo departamentas Turizmo plėtros skyrius
6. Lidija Bajarūnienė, LR Ūkio ministerija Turizmo politikos skyrius
7. Linas Daubaras, Lietuvos gidų sąjunga
8. Rasuolė Andrulienė, Valstybinis turizmo departamentas Turizmo plėtros skyrius
9. Renaldas Čiužas, LR Ūkio ministerija Turizmo politikos skyrius
10. Žydrė Gavelienė, Nacionalinė turizmo verslo asociacija

Suinteresuotosios šalys, dalyvavusios **fokus grupėje:**

1. Aliona Girič, UAB „Lithuanian Holidays“
2. Audronė Šeikienė, UAB „Astrida“
3. Aušra Vadopalienė, UAB „Verslas ir poilsis“
4. Diana Žymančienė, Estravel Vilnius
5. Donatas Kireilis, UAB „Kelionių Akademija“
6. Donatas Kuras, „Kuras ir partneriai“
7. Dorita Rameikienė, UAB „Vildora“
8. Elena Balčiunaitė, UAB „Vaiduokliai“
9. Eugenija Vagnerienė, Graičiūnio aukštoji vadybos mokykla
10. Gabrielė Štaraitė, UAB „Travel Planet“
11. Ilona Jozėnienė, UAB „Kelionių laikas“
12. Jolanta Labuckaitė, Gidų bendrija
13. Jolita Variakojienė, Vilniaus kolegija
14. Jurga Kasparavičiūtė, UAB „Travel Planet“

15. Leonardo Jadkevič, UAB „Infinito Group“
16. Nijolė Pakalnienė, UAB „Lithuanian Holidays“
17. Raimondas Kesilis, UAB „Intreplit“
18. Rasa Barisienė, UAB „CWT Lithuania“
19. Rasa Laukyte, Estravel Vilnius
20. Rimvydas Aniulis, Tarptautinė teisės ir verslo mokykla
21. Sonata Stakėnienė, UAB „Optimacargo“
22. Stasys Maslauskas, UAB „Litamicus“
23. Toma Žymančienė, Estravel Vilnius
24. Vida Karvelytė, UAB „Lithuanian Tours“
25. Vilija Tunienė, IĮ „In via Baltic“
26. Vilma Kondratienė, UAB „Glotera“
27. Žydronė Lukšytė, UAB „Travel Planet“

Suinteresuotosios šalys, dalyvavusios **viešojoje elektroninėje apklausoje**:

1. Akademinės bendruomenės atstovai
2. Lietuvos gidų asociacijos atstovai
3. Rinkodaros asociacijos atstovai
4. Savivaldybių asociacijos atstovai
5. Turizmo informacijos centrų asociacijos atstovai
6. Turizmo rūmų atstovai
7. Visuomenė

Kiekvienas konsultacijos metu atliktas interviu buvo atskirai analizuojamas, išskiriami pagrindiniai suinteresuotosios pusės išsakyti probleminiai aspektai, susiję su darniojo turizmo rodiklių problematiką. Į interviu metu išsakytus pastebėjimus buvo atsižvelgiama pateikiant darniojo turizmo rodiklių sistemą. Viešosios konsultacijos rezultatų viešinimas vyko ir viešosios konsultacijos vykdymo metu, ir jai pasibaigus ir parengus galutinį rezultatą – darniojo turizmo rodiklių sistemą, bei vyko vidinis viešinimas rengiant tarpinių rezultatų pristatymus Ūkio ministerijos ekspertams, viešinant galutinį rezultatą surengti keli pristatymai visoms suinteresuotoms pusėms.

3. Viešųjų konsultacijų vykdymo aprašymas

Viešoji konsultacija vyko šiais etapais:

Inicijavimas

Pirmiausia pradėta nuo inicijavimo etapo, kai, siekiant tinkamai pasirengti konsultacijoms, buvo įvertinti turimi išteklių ir galimi konsultavimosi metodai, žmogiškieji išteklių ir gebėjimai. Žmogiškuosius išteklius sudarė viena projektų vadovė, papildomų finansinių išteklių neturėta. Suplanuotas susitikimų grafikas, atsižvelgiant į įvairius veiksnius, tokius kaip numatytos gairės. Konsultacijos buvo vykdomos tris mėnesius (2017 m. birželio – rugpjūčio mėn.). Nors ir pavyko surengti norimas konsultacijas su specialistais, susisteminti ir išanalizuoti medžiagą, atsižvelgiant, kad vasaros laikotarpis yra pagrindinis darbymetis turizmo atstovams bei atostogų metas, tai sutrukdė didesniajam turizmo atstovų bei visuomenės įsitraukimui į viešąją elektroninę apklausą.

Ši viešoji konsultacija yra tik antra viešoji konsultacija darniojo turizmo plėtros tema bei pirmoji darniojo turizmo rodiklių tema. Konsultacijos rezultatai sudarė pagrindą rengiant Darniojo turizmo rodiklių sistemą, kuri bus tvirtinama politiniame lygmenyje: Turizmo taryboje. Vėlesniame etape Ūkio ministerija, kuruojanti turizmo politikos ir įgyvendinimo klausimus, įsipareigoja įtraukti ir atsižvelgti į darniojo turizmo rodiklius rengiant strateginio planavimo dokumentus.

Vykdymas

Viešosios konsultacijos metu buvo prašoma įvertinti EBPO ir ETIS sistemų siūlomus rodiklius, kurie potencialiai galėtų būti pritaikomi Lietuvos turizmo kontekste. Vertinamų rodiklių sąrašą sudarė šie rodikliai:

Lentelė 1. EBPO ir ETIS siūlomi turizmo rodikliai

Šaltinis	Siūlomi rodikliai
EBPO	Tiesioginė turizmo dalis nuo BVP
EBPO	Apgyvendintų turistų skaičius
EBPO	Turizmo paslaugų eksporto rodiklis
EBPO	Reikalavimų vizai (turistinei) rodiklis
EBPO	Turistų (ir vienadienių lankytojų) Lietuvos kaip šalies turizmui vertinimo rodiklis
EBPO	Nacionalinis turizmo veiklos plano (ar kito strateginio dokumento) efektyvumo rodiklis
ETIS	Turizmo įmonių, įstaigų procentas, naudojančių savanorišką sertifikavimo/ženklinimo sistemą, aplinkosaugos/kokybės/darnumo ir arba korporatyvinei atsakomybei matuoti

ETIS	Nakvynių skaičius per mėnesį
ETIS	Turistų vienos dienos išlaidos (ne vienadienių)
ETIS	Vienadienių turistų išlaidos
ETIS	Vidutinė turistinių kelionių trukmė (naktys)
ETIS	Turistų skaičius 100 gyventojų
ETIS	Turistų procentas užregistruojančių skundą policijoje
ETIS	Kambarių, pritaikytų žmonėms su negalia, procentas
ETIS	Turistų ir vienadienių lankytojų, besinaudojančių įvairiomis transporto priemonėmis atvykstant į vietovę, dalis procentais

Iš šių rodiklių buvo sudaryta [elektroninė apklausa](#) dėl darniojo turizmo rodiklių pritaikomumo ir naudos Lietuvos turizmo sektoriui. Pirmiausia respondentai buvo prašomi atrinkti rodiklius sudėti į prioritetinę eilę pagal svarbą. Tuomet respondentai turėjo įvertinti kiekvieno rodiklio reikšmingumą Lietuvos turizmo sektoriui procentais pagal penkis pateiktus kriterijus:

1. **Aktualumas:** ar rodiklis aktualus ir naudingas vertinant ir priimant sprendimus.
2. **Galimumas:** ar rodiklis galimas surinkti ir prieinamas analizuoti bei naudoti.
3. **Patikimumas:** ar rodiklis gaunamas iš oficialių, turinčių patvirtintą skaičiavimo metodiką, šaltinių.
4. **Aiškumas:** ar rodiklis yra aiškus ir lengvai suprantamas vartotojams.
5. **Palyginamumas:** ar rodiklį galima palyginti su atitinkamu kitų šalių rodikliu, atsižvelgiant į periodiškumą, matavimo vienetą, skaičiavimo metodiką.

Bendra šių kriterijų procentinių įverčių suma turėjo būti lygi 100 procentų ir vertinant kiekvieno rodiklio reikšmingumą vertinimas procentais nebūtinai priklauso nuo vertinimo rangais. Rodiklių vertinimas pagal šiuos penkis kriterijus yra plačiai naudojama pasaulinė praktika.

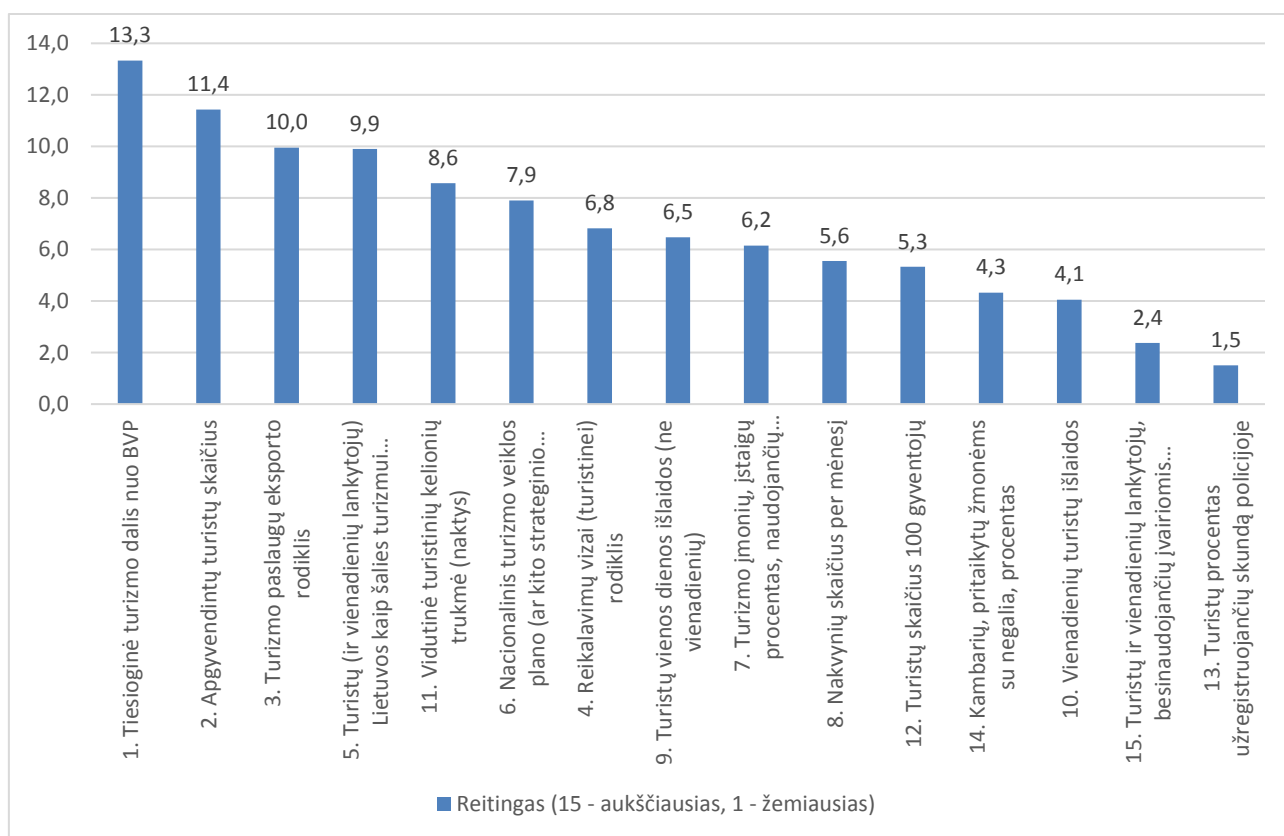
Visi trys konsultavimosi metodai – interviu, fokus grupė ir viešoji elektroninė apklausa – pasiteisino, atitiko konsultavimosi iškeltus tikslus ir leido surinkti reikiamą informaciją. Suinteresuotosios šalys tiek interviu, tiek fokus grupės metu buvo aktyvūs, išsakė idėjas bei pateikė konstruktyvius siūlymus, kurie darnieji rodikliai turėtų (arba neturėtų) būti įtraukti į darniojo turizmo rodiklių sistemą. Apklausa vyko 2017 m. liepos 17 – 31 dienomis ir iš viso buvo surinktas 31 atsakymas. Pats sezono

ir atostogų laikotarpio įkarštis, tikėtina, kad tai lėmė nedidelį respondentų atsakymų skaičių ir sutrukdė aktyvesniam turizmo atstovų ir visuomenės įsitraukimui.

Analizė ir vertinimas

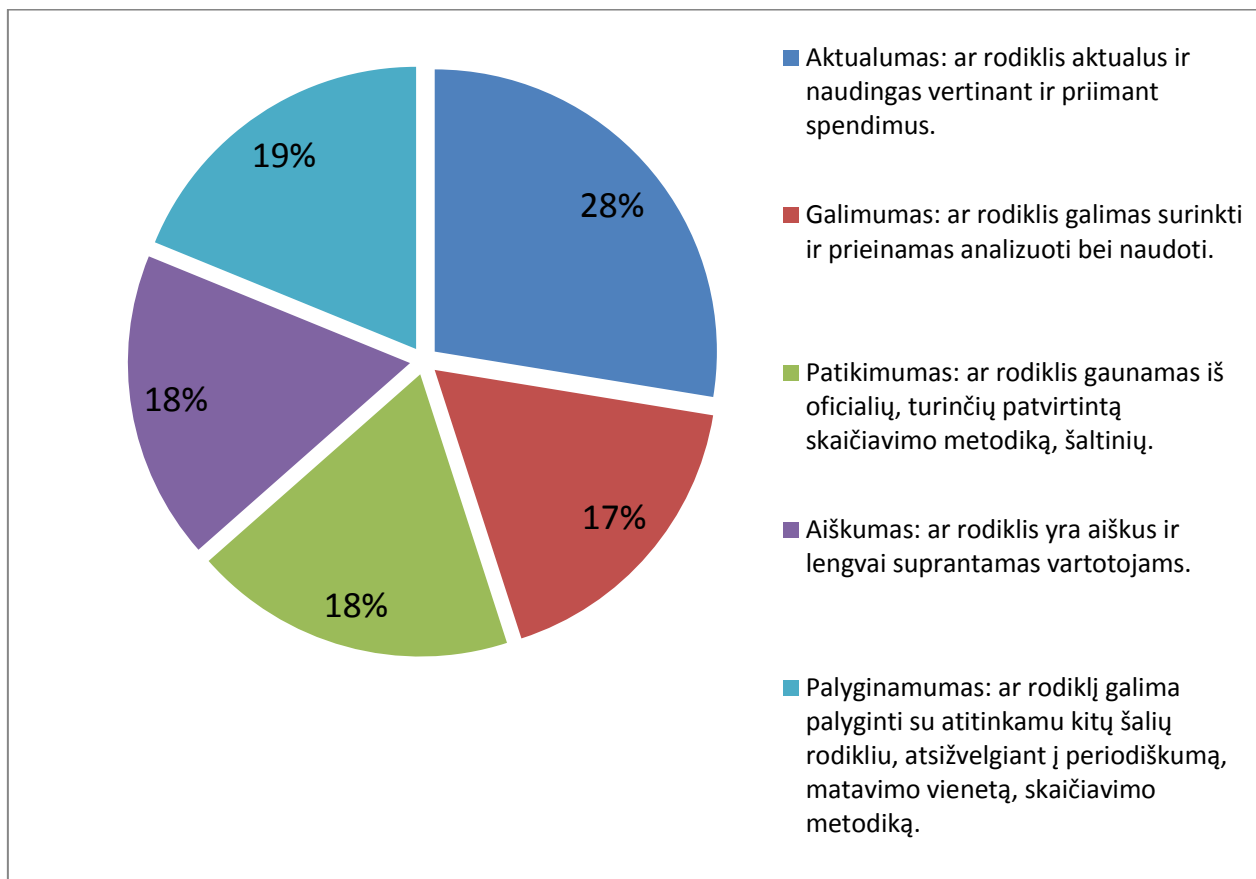
Konsultacijos metu, naudojant pusiau struktūrizuoto kokybinio interviu, fokus grupės ir elektroninės apklausos metodus, informacija buvo renkama iš tikslinių suinteresuotų grupių dviem pagrindinėmis temomis: kaip turizmo sektoriaus suinteresuotosios pusės vertina ir prioritizuoja EBPO ir ETIS rekomenduojamus rodiklius turizmo sektoriaus darnumui ir konkurencingumui užtikrinti bei kaip turizmo sektoriaus suinteresuotosios pusės vertina kiekvieną iš siūlomų rodiklių pagal penkis kriterijus – aktualumą, galimumą, patikimumą, aiškumą ir palyginamumą.

Remiantis siūlomais EBPO ir ETIS rodikliais (lentelė 1), viešojoje konsultacijoje dalyvavusių respondentų siūlomas prioritetinių darniojo rodiklių sąrašas:



Bendras, t.y. visų 15 pasiūlytų, rodiklių reikšmingumo vertimas atskleidė, kad respondentai yra linkę kiekvieno rodiklių aktualumą vertinti vidutiniškai beveik 30 procentų. Galimumo, aiškumo, patikimumo ir palyginimo vertinimas pasiskirstė gana po lygiai, kas leidžia daryti prielaidą, kad rodikliai yra ne tik aiškiai suprantami skirtingoms turizmo suinteresuotoms pusėms, bet ir pritaikomi turizmo politikos formavimo, įgyvendinimo ir turizmo valdymo procesuose.

Jei rodiklių vertinimas pagal kiekvieną kriterijų būtų lygiavertis, kriterijų procentinis vertinimas pasiskirstytų po 20 procentų. Nuokrypis į vieną ar kitą pusę parodo kiekvieno atskirai kriterijaus svarbą ir reikšmingumą vertinant pasiūlytus darniojo turizmo rodiklius.



Apklausoje rezultatai (Priedas Nr. 1) parodė, kad respondentai yra linkę prioretizuoti turizmo rodiklius, kurie atspindi konkurencingumą arba yra aiškiai susiję su turizmo kuriamą ekonomine pridėtinę verte. Apklausa atskleidė, kad rodiklių aktualumas, susijęs su Lietuvos kaip turistinės šalies įvaizdžiu bei turizmo įmonių ar įstaigų procentas, naudojančių savanorišką sertifikavimo, ženklinimo sistemą, aplinkosaugos, kokybės, darnumo ir/arba korporatyvinei atsakomybei matuoti taip pat yra itin aktualūs. Tai parodo, kad turizmo suinteresuotosios pusės vis geriau supranta, kad tokie „neapčiuopiami“ faktoriai, kaip šalies įvaizdis bei darnumo tendencijų įgyvendinimas, prisideda prie sėkmingos turizmo valdysenos, todėl darnumą ir konkurencingumą atspindinčių rodiklių poreikis išlieka.

Viešosios konsultacijos dalyviai taip pat papildomai pasiūlė į darniojo turizmo rodiklių sistemą įtraukti šiuos rodiklius:

1. Investicijos į turizmo sektorių (LR Ūkio ministerijos)

2. Investicijų grąža iš nacionalinės reikšmės komercinių objektų
3. Turistinių objektų skaičius, pritaikytas žmonėms su negalia
4. Dirbančiųjų turizmo sektoriuje skaičius
5. Vietinių vienadienių lankytojų ir turistų kelionių skaičius pagal apskritis

Tarp siūlymų buvo taip pat apjungti į vieną rodiklį: apgyvendintų turistų skaičius (EBPO) ir nakvynių skaičius per mėnesį (ETIS), paliekant tik EBPO siūlomą rodiklį, bei atsisakyti ETIS rodiklio: „Turistų ir vienadienių lankytojų, besinaudojančių įvairiomis transporto priemonėmis atvykstant į vietovę, dalis procentais“. Išsamiai išanalizavus ir įvertinant išsakytus argumentus, buvo nuspręsta atsižvelgti į šiuos suinteresuotųjų pusių siūlymus.

Darniųjų turizmo rodiklių sričiai viešajame sektoriuje tobulinti viešoji konsultacija įvertinta kaip veiksminga ir pasiteisinusi priemonė. Turizmas – plati sritis, įtraukianti daugybę suinteresuotųjų pusių, daugiausia plėtojama remiantis praktine patirtimi, kuri leidžia geriausiai pastebėti problemines sritis. Svarbu pastebėti, jog darnieji turizmo rodikliai ženkliai prisideda prie darniojo turizmo sampratos gerinimo ir populiarinimo Lietuvoje. Viešoji konsultacija sudaro palankias sąlygas visoms suinteresuotoms grupėms vienodai įsitraukti ir išsakyti savo poziciją, būti išgirstiems tiek viešojo sektoriaus politikos sprendimų priėmėjų, tiek turizmo politikoje tvirtai save atstovaujančio turizmo verslo atstovų. Viešoji konsultacija šiuo atveju padeda pasiekti balansą tarp skirtingą savęs atstovavimo galią turinčių interesų pusių, sudaromos palankesnės galimybės turizmo politiką formuoti atsižvelgiant ir išklausančias visas suinteresuotas puses.

Užsibrėžti viešosios konsultacijos rezultatai buvo pasiekti:

1. Išsiaiškinta, kokie darniojo turizmo rodikliai būtų geriausiai pritaikomi ir sukurtų didžiausią pridėtinę vertę, planuojant ir plėtojant turizmo sektorių Lietuvoje.
2. Viešoji konsultacija leido sudaryti darniųjų turizmo rodiklių sistemą (Priedas Nr. 2), kuri atsižvelgia į viešosios konsultacijos metu turizmo sektoriaus suinteresuotųjų pusių išsakytą nuomonę dėl EBPO ir ETIS rodiklių sėkmingo pritaikymo Lietuvoje.

Viešinimas

Viešosios konsultacijos rezultatų viešinimas buvo vykdomas tiek viešajai konsultacijai vykstant, tiek jai pasibaigus ir parengus galutinį rezultatą – darniųjų turizmo rodiklių sistemą.

Vykdamas viešąją konsultaciją vyko vidinis viešinimas – su suinteresuotomis šalimis dar susitikimų metu buvo aptariama esama situacija, kitų suinteresuotųjų pusių pateikti siūlymai, Ūkio ministerijoje

su ekspertais buvo periodiškai dalijamasi suinteresuotų pusių išsakytomis įžvalgomis bei išsakytomis probleminėmis sritimis, įgyvendinant darniojo turizmo rodiklius.

Atskiras pristatymas plačiajai visuomenei įvyks LR Vyriausybės kanceliarijoje. Darnieji turizmo rodikliai pristatomi „Kurk Lietuvai“ internetiniame tinklalapyje <http://kurklt.lt/projektai/darniojo-turizmo-rodikliai/> bei socialinių tinklų paskyrose.

4. Išvados

Viešosios konsultacijos metu su atskiromis turizmo sektoriaus suinteresuotomis grupėmis buvo aptarta ir detalai išanalizuota, kokie darniojo turizmo rodikliai būtų geriausiai pritaikomi ir sukurtų didžiausią pridėtinę vertę, planuojant ir plėtojant turizmo sektorių Lietuvoje. Viešosios konsultacijos metu surinkta ir susisteminta informacija leido sudaryti darniųjų turizmo rodiklių sistemą (rodiklių sąrašą), kuris yra aiškus ir detalus.

Pagrindinis darniojo turizmo rodiklių sistemos tikslas – užtikrinti, kad darnieji turizmo rodikliai prisidėtų prie Lietuvos turizmo sektoriaus konkurencingumo ir darnumo didinimo. Svarbu paminėti, kad viešoji konsultacija taip pat leido užtikrinti, kad pasiūlytas galutinis rodiklių sąrašas yra priimtinas visoms konsultacijoje dalyvavusioms turizmo suinteresuotoms pusėms bei turizmo politikos formuotojams. Kadangi pateiktas darniojo turizmo rodiklių sąrašas sudarytas atsižvelgiant į visų viešojoje konsultacijoje dalyvavusių turizmo sektoriaus suinteresuotų grupių pasiūlymus, šie pasiūlymai nėra vienpusiški ar atitinkantys tik siauros turizmo sektoriaus grupės interesus. Tai ypač svarbu, nes tik atsižvelgiant į visas turizmo suinteresuotas grupes galima tikėtis, kad darnieji turizmo rodikliai bus pritaikomi planuojant ir valdant Lietuvos turizmo sektorių.

Viešoji konsultacija leido užtikrinti turizmo suinteresuotų pusių įsitraukimą, kuris yra būtinas, kad darnieji turizmo rodikliai būtų aktyviai naudojami formuojant Lietuvos turizmo politiką nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis, bei valdant ir planuojant Lietuvos turizmo sektorių. Nors siūlomas darniojo turizmo rodiklių sąrašas yra rekomendacinio pobūdžio, jis atspindi pasaulines turizmo tendencijas bei tarptautinių organizacijų, kurių veikloje Lietuva dalyvauja ir siekia tapti jų nare, rekomendacijas ir gerąsias užsienio šalių praktikas. Darniųjų turizmo rodiklių įgyvendinimas gali sėkmingai prisidėti prie konkurencingo ir darniojo turizmo plėtros Lietuvoje bei Lietuvos, kaip darniojo turizmo valstybės, įvaizdžio formavimo.

5. Naudota literatūra

1. EBPO (2013). Indicators for Measuring Competitiveness in Tourism. Paryžius: EBPO
2. European Commission. (2017). European Tourism Indicators System for sustainable destination management. <http://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/indicators/>
3. Europos Komisijos (2013; 2016). European Tourism indicators system: A Toolkit
4. EUROSTAT (2006). Methodological work on measuring the sustainable development of tourism. Briuselis: EUROSTAT
5. Lietuvos Respublikos Ūkio ministro valdymo sričių 2017 – 2019 metų strateginis planas, 299001811, patvirtinta Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 4-732
6. Lietuvos turizmo plėtros 2014-2020 metų programa
7. LR Statistikos departamentas
8. Nacionalinė darnaus vystymosi strategija
9. Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 metų veiklos prioritetų, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. spalio 12 d. nutarimas Nr. 1003
10. Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės programos, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82
11. Nutarimas dėl Lietuvos turizmo plėtros 2014-2020 metų programos patvirtinimo
12. Pasaulinė turizmo organizacija (1996). What Tourism Managers Need to Know: A Practical Guide to the Development and Use of Indicators of Sustainable Tourism. Madridas: Pasaulinė turizmo organizacija.
13. PTO (2004). Indicators of Sustainable Development for Tourism Destinations: A Guidebook. Madridas: PTO

6. Priedai

1. Priedas 1: Viešojo konsultacija su Lietuvos turizmo sektoriaus atstovais
2. Priedas 2: Darniojo turizmo rodiklių rinkinys

Priedas 1: Viešoji konsultacija su Lietuvos turizmo sektoriaus atstovais

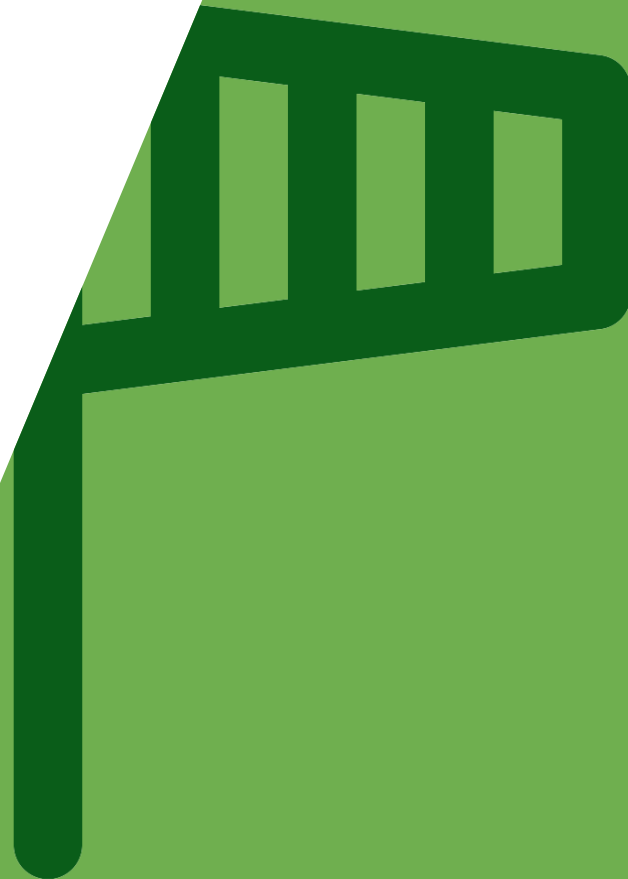


Darniojo turizmo rodikliai

Viešoji konsultacija su Lietuvos turizmo sektoriaus atstovais

Giedrė Šadeikaitė

Viešoju konsultācija:
reikšmē, tikslai,
struktūra



Viešoji konsultacija

Kodėl ji svarbi?

Turizmas – viena jautriausių industrijų, daranti tiesioginę įtaką gamtai, kultūros paveldui ir vietos bendruomenėms. Siekiant užtikrinti sėkmingą turizmo valdymą visais lygmenimis, būtina įtraukti suinteresuotas puses į sprendimų priėmimą. Nors suinteresuotųjų pusių įtraukimas įprastas priimant sprendimus daugelyje sričių, turizmo sektoriuje jis yra itin svarbus dėl neretai skirtingų požiūrių, kaip turizmas turėtų būti valdomas ir kaip užtikrinti jo darnią plėtrą.



Viešosios konsultacijos tikslai

Vykdomos viešosios konsultacijos tikslai:

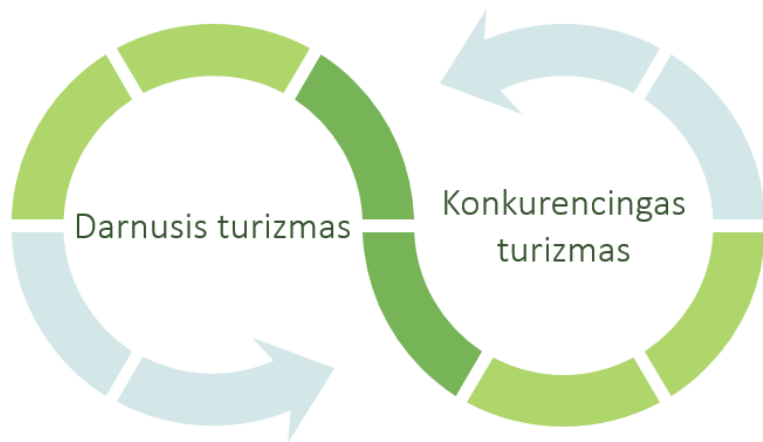
- **informuoti** suinteresuotąsias puses apie gerąsias tarptautinių organizacijų praktikas ir siūlomas rekomendacijas, pasauliniu ir Europiniu lygmeniu naudojamus turizmo sukuriamos pridėtinės vertės matavimo metodus ir praktikas;
- **išsiaiškinti**, ar darniojo turizmo rodikliai yra svarbūs ir aktualūs turizmo suinteresuotoms pusėms, ypač turizmo verslo ir akademinės bendruomenės atstovams;
- **sudaryti** prioritetinį darniojo turizmo rodiklių sąrašą, remiantis atliktos apklausos rezultatai;
- **įvertinti** kiekvieną iš pasiūlytų rodiklių pagal aktualumo, galimumo, patikimumo, aiškumo ir palyginamumo kriterijus.

Tik atlikus viešąją konsultaciją ir remiantis turizmo sektoriaus ekspertų ir suinteresuotų grupių nuomone, galime pasiūlyti konkrečias darniojo turizmo politikos formavimo kryptis ir prioritetus. Viešoji konsultacija taip pat sudaro palankias sąlygas ir galimybes suinteresuotoms turizmo sektoriaus pusėms, ypač privačiam sektoriui, nevyriausybinėms organizacijoms bei bendruomenėms, aktyviau įsitraukti į viešąjį valdymą, skatina bendradarbiavimą tarp skirtingų suinteresuotų grupių ir tuo pačiu skatina pilietiškumą.

Viešoji konsultacija buvo organizuota trimis etapais. Lietuvos turizmo verslo ir akademinės bendruomenės atstovams buvo pristatytos gerosios tarptautinių organizacijų praktikos ir siūlomas rekomendacijas, skirtos išmatuoti turizmo sukuriama pridėtinę vertę visose keturiose darnios plėtros srityse. Siekiant supažindinti ir užtikrinti aiškų supratimą, kaip darnumo koncepcija prisideda kuriant konkurencingų turizmo produktus ir paslaugas, bei kaip užtikrinant gerą Lietuvos, kaip turistinės valstybės įvaizdį, galime pritraukti didesnę ekonominę naudą kuriantį turizmą, pvz. konferencinį turizmą.

Pristatytos praktikos rėmėsi Pasaulio ekonomikos forumu skelbiamu Kelionių ir turizmo konkurencingumo indeksu, kuriame 2017 metais Lietuva užima tik 56-ąją vietą ir atsilieka nuo artimiausių kaimynių bei Ekonominės bendradarbiavimo plėtros organizacijos (toliau – EBPO) siūlomais konkurencingą turizmo plėtrą užtikrinančiais pagrindiniais rodikliais. Vykusi fokus grupės diskusija padėjo išsiaiškinti, kaip turizmo suinteresuotos pusės, ypač turizmo verslo ir akademinės bendruomenės atstovai, supranta turizmo rodiklių naudą ir aktualumą. Fokus grupės diskusija leido geriau suprasti galimų rodiklių naudą platesniame kontekste, ypač reklamuojant Lietuvą užsienio rinkose.

Antrajame etape, bendradarbiaujant su Ūkio ministerijos Turizmo politikos skyriaus ir Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos, buvo išsamiai išanalizuoti EBPO ir Europos turizmo rodiklių sistemos (toliau – ETIS) siūlomi rodikliai. Šios patariamąsios konsultacijos tikslas buvo išsiaiškinti, kokių turizmo rodiklių labiausiai reikia turizmo politikos formuotojams ir įgyvendintojams. Ši viešosios konsultacijos dalis leido užtikrinti, kad siūlomi rodikliai yra reikalingi, pritaikomi prie turizmo politikos formavimo ir vykdymo bei įgyvendinami nacionaliniu lygmeniu.



Buvo pasirinktos būtent Europos Komisijos Europos turizmo rodiklių sistemos (ang. European Tourism indicators system), 2013 ir 2016, ir EBPO Turizmo konkurencingumo matavimo rodikliai (ang. Indicators for Measuring Competitiveness in Tourism), 2013, nes šių skirtingų sistemų apjungimas leido pasiūlyti turizmo rodiklius, kurie apima tiek darnumo, tiek konkurencingumo principus į vieną visumą.

Buvo atrinkti, lentelėje pateikti, EBPO ir ETIS sistemų siūlomi bei konkurencingumo ir darnumo įvertinti skirti rodikliai, kurie potencialiai galėtų būti pritaikomi Lietuvos kontekste turizmo politikos formavimui bei įgyvendinimui:

Šaltinis	Siūlomi rodikliai
EBPO	Tiesioginė turizmo dalis nuo BVP
EBPO	Apgyvendintų turistų skaičius
EBPO	Turizmo paslaugų eksporto rodiklis
EBPO	Reikalavimų vizai (turistinei) rodiklis
EBPO	Turistų (ir vienadienių lankytojų) Lietuvos kaip šalies turizmui vertinimo rodiklis
EBPO	Nacionalinis turizmo veiklos plano (ar kito strateginio dokumento) efektyvumo rodiklis
ETIS	Turizmo įmonių, įstaigų procentas, naudojančių savanorišką sertifikavimo/ženklinimo sistemą, aplinkosaugos/kokybės/darnumo ir arba korporatyvinei atsakomybei matuoti
ETIS	Nakvynių skaičius per mėnesį
ETIS	Turistų vienos dienos išlaidos (ne vienadienių)
ETIS	Vienadienių turistų išlaidos
ETIS	Vidutinė turistinių kelionių trukmė (naktys)
ETIS	Turistų skaičius 100 gyventojų
ETIS	Turistų procentas užregistruojančių skundą policijoje
ETIS	Kambarių, pritaikytų žmonėms su negalia, procentas
ETIS	Turistų ir vienadienių lankytojų, besinaudojančių įvairiomis transporto priemonėmis atvykstant į vietovę, dalis procentais

Trečioji viešosios konsultacijos dalis rėmėsi elektronine apklausa ir surinktų atsakymų analize. Iš atrinktų EBPO ir ETIS sistemų buvo sudaryta [elektroninė apklausa](#) dėl darniojo turizmo rodiklių pritaikomumo ir naudos Lietuvos turizmo sektoriui apklausa. Pirmiausia respondentai buvo prašomi atrinktus rodiklius sudėti į prioritetinę eilę pagal svarbą. Tuomet respondentai turėjo įvertinti kiekvieno rodiklio reikšmingumą Lietuvos turizmo sektoriui procentais pagal penkis pateiktus kriterijus:

1. **Aktualumas:** ar rodiklis aktualus ir naudingas vertinant ir priimant sprendimus.
2. **Galimumas:** ar rodiklis galimas surinkti ir prieinamas analizuoti bei naudoti.
3. **Patikimumas:** ar rodiklis gaunamas iš oficialių, turinčių patvirtintą skaičiavimo metodiką, šaltinių.
4. **Aiškumas:** ar rodiklis yra aiškus ir lengvai suprantamas vartotojams.
5. **Palyginamumas:** ar rodiklį galima palyginti su atitinkamu kitų šalių rodikliu, atsižvelgiant į periodiškumą, matavimo vienetą, skaičiavimo metodiką.

Bendra šių kriterijų procentinių įverčių suma turi būti lygi 100 procentų ir vertinant kiekvieno rodiklio reikšmingumą vertinimas procentais nebūtinai priklauso nuo vertinimo rangais. Rodiklių vertinimas pagal šios penkis kriterijus yra plačiai naudojama tarptautinių organizacijų praktikoje.

Tarptautinių
organizacijų siūlomų
turizmo rodiklių
analizė

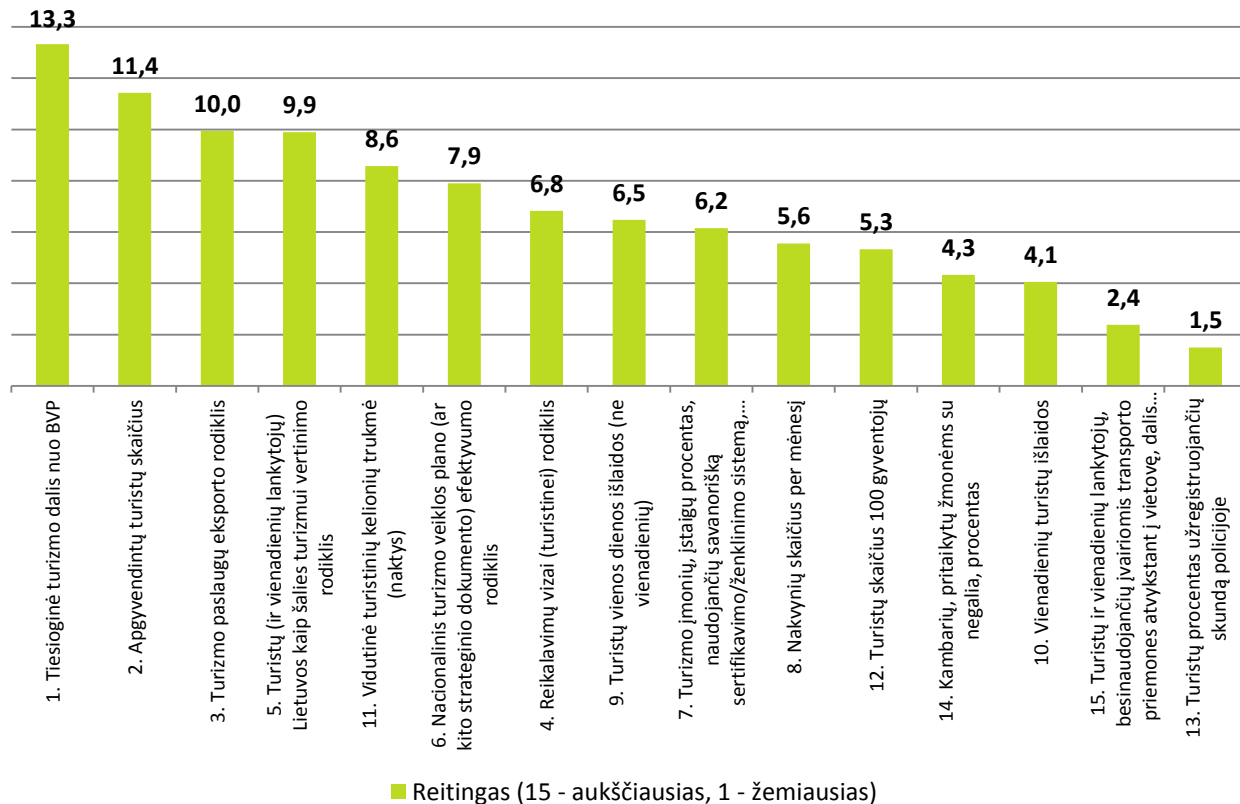


Respondentų siūlomas prioritetinių darniojo rodiklių sąrašas

Į apklausą buvo įtraukti:

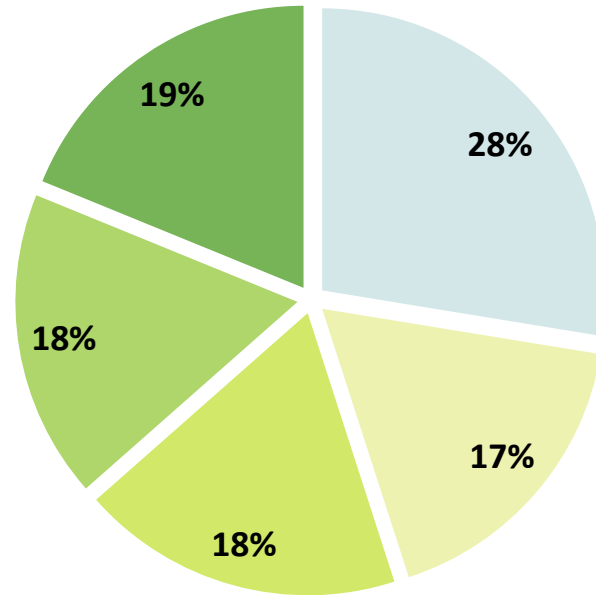
- Turizmo rūmai;
- Turizmo informacijos centrų asociacija;
- Savivaldybių asociacija;
- Lietuvos gidų asociacija;
- Rinkodaros asociacija;
- Akademinės bendruomenės atstovai;
- Visuomenė.

Apklausa vyko nuo liepos 17 – 31 dienomis ir iš viso buvo surinkta 31 atsakymai. Pats sezono ir atostogų laikotarpio įkarštis, tikėtina lėmė nedidelį respondentų atsakymų skaičių.



Bendras, t.y. visų 15 pasiūlytų, rodiklių reikšmingumo vertimas atskleidė, kad respondentai yra linkę kiekvieno rodiklių aktualumą vertinti vidutiniškai beveik 30 procentų. Galimumo, aiškumo, patikimumo ir palyginimo vertinimas pasiskirstė gana po lygiai, kas leidžia daryti prielaidą, kad rodikliai yra ne tik aiškiai suprantami skirtingoms turizmo suinteresuotoms pusėms, bet ir pritaikomi turizmo politikos formavimo, įgyvendinimo ir turizmo valdymo procesuose.

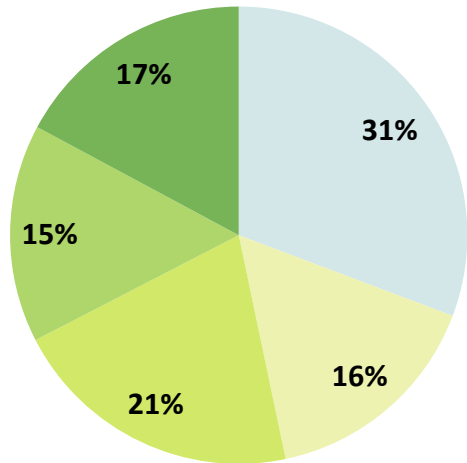
Jei rodiklių vertinimas pagal kiekvieną kriterijų būtų lygiavertis, kriterijų procentinis vertinimas pasiskirstytų po 20 procentų. Nuokrypis į vieną ar kitą pusę parodo kiekvieno kriterijaus atskirai svarbą ir reikšmingumą vertinant pasiūlytus darniojo turizmo rodiklius.



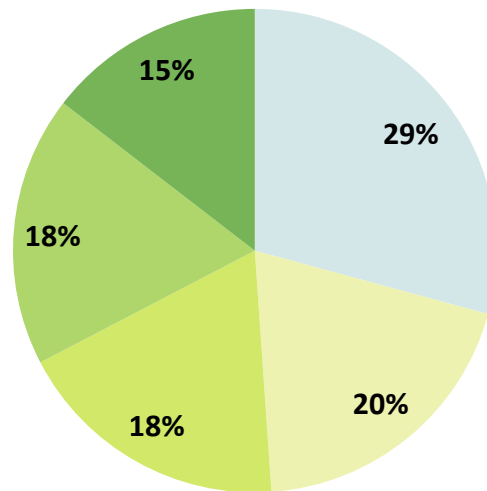
- Aktualumas: ar rodiklis aktualus ir naudingas vertinant ir priimant spendimus.
- Galimumas: ar rodiklis galimas surinkti ir prieinamas analizuoti bei naudoti.
- Patikimumas: ar rodiklis gaunamas iš oficialių, turinčių patvirtintą skaičiavimo metodiką, šaltinių.
- Aiškumas: ar rodiklis yra aiškus ir lengvai suprantamas vartotojams.
- Palyginamumas: ar rodiklį galima palyginti su atitinkamu kitų šalių rodikliu, atsižvelgiant į periodiškumą, matavimo vienetą, skaičiavimo metodiką.

Atskirų siūlomų darniojo turizmo rodiklių Reikšmingumo vertinimas: EBPO rodikliai

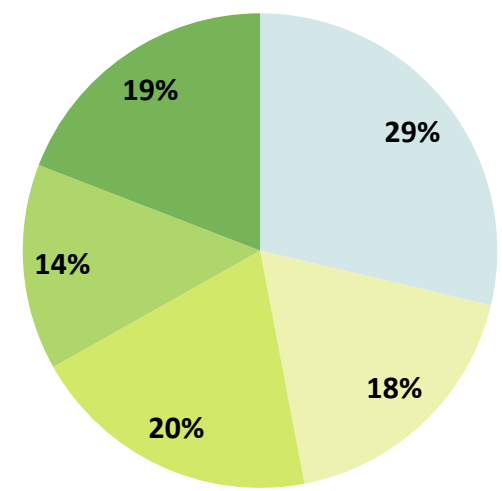
Tiesioginė turizmo
dalis nuo BVP



Apgyvendintų turistų
skaičius

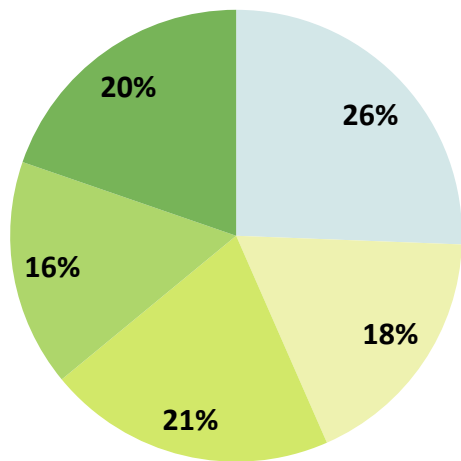


Turizmo paslaugų
eksporto rodiklis

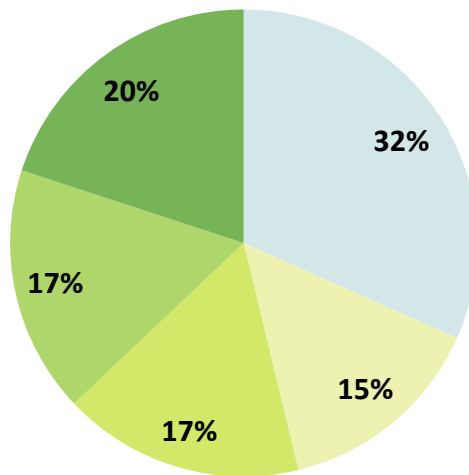


■ Aktualumas ■ Galimumas ■ Patikimumas ■ Aiškumas ■ Palyginamumas

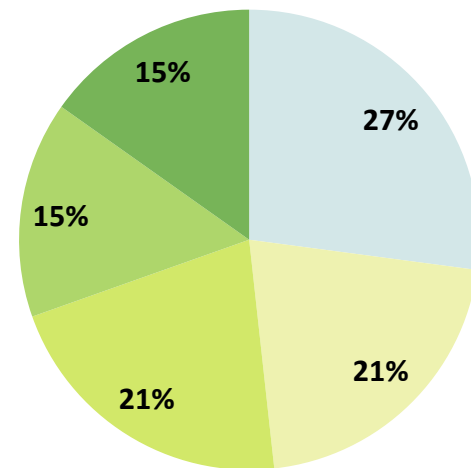
Reikalavimų vizai
(turistinei) rodiklis



Turistų (ir
vienadienių
lankytojų) Lietuvos
kaip šalies turizmui
vertinimo rodiklis



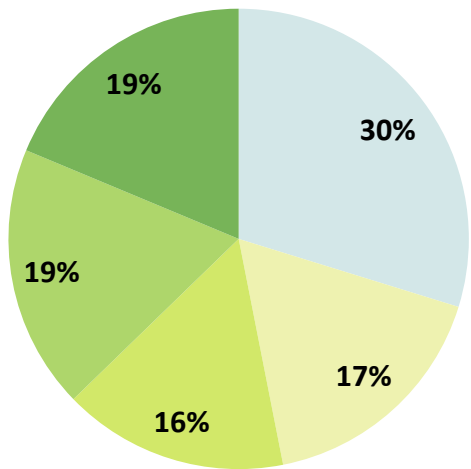
Nacionalinis turizmo
veiklos plano (ar kito
strateginio
dokumento)
efektyvumo rodiklis



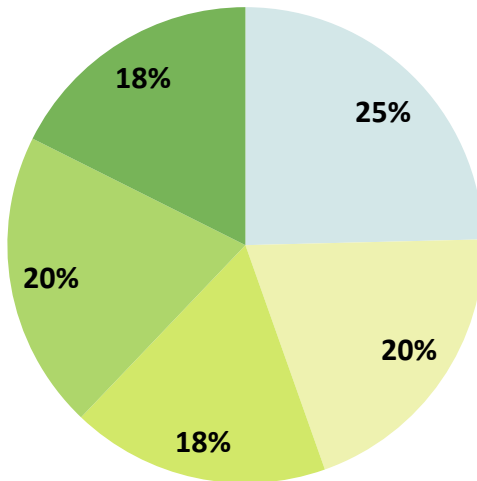
■ Aktualumas ■ Galimumas ■ Patikimumas ■ Aiškumas ■ Palyginamumas

Reikšmingumo vertinimas: ETIS rodikliai

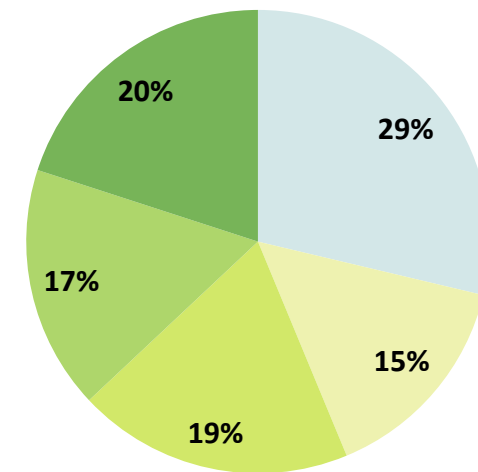
Turizmo įmonių, įstaigų procentas, naudojančių savanorišką sertifikavimo/ženklinimo sistemą, aplinkosaugos/kokybės/darnumo ir arba korporatyvinei atsakomybei matuoti



Nakvynių skaičius per mėnesį

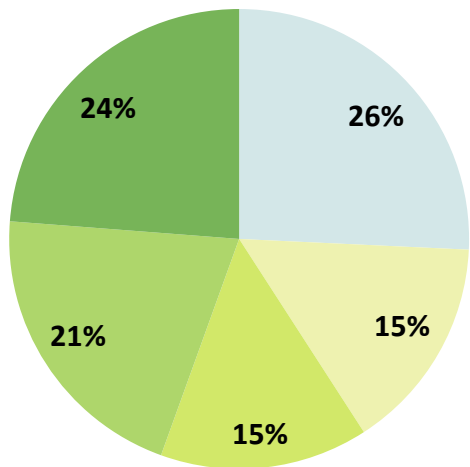


Turistų vienos dienos išlaidos (ne vienadienių)

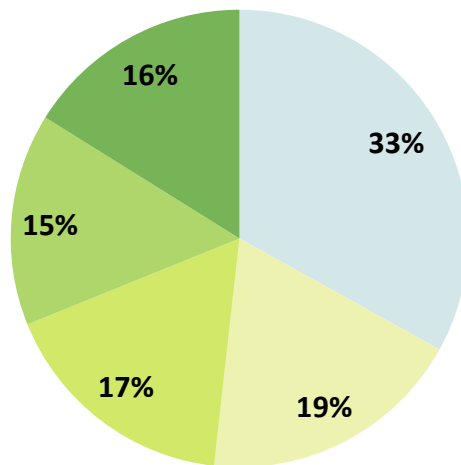


■ Aktualumas ■ Galimumas ■ Patikimumas ■ Aiškumas ■ Palyginamumas

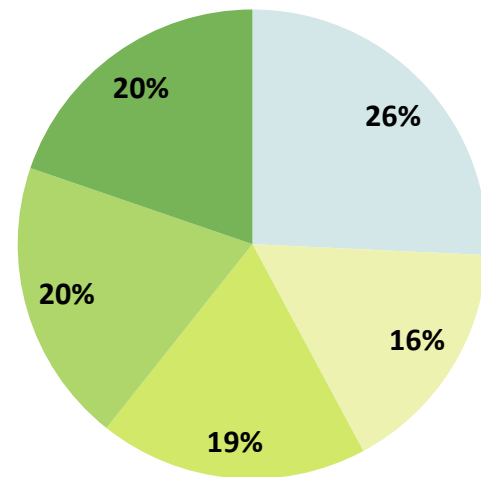
Vienadienių turistų
išlaidos



Vidutinė turistinių
kelionių trukmė
(naktys)

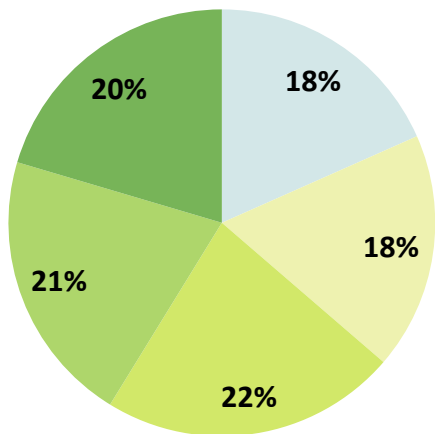


Turistų skaičius 100
gyventojų

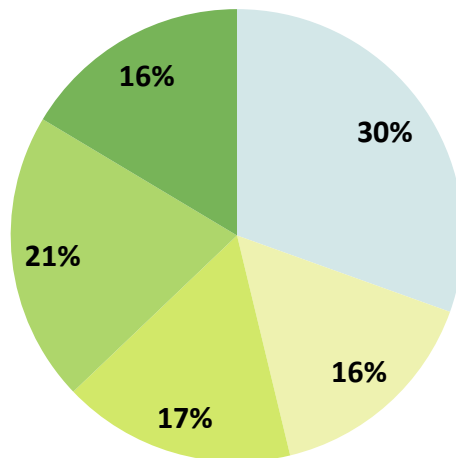


■ Aktualumas ■ Galimumas ■ Patikimumas ■ Aiškumas ■ Palyginamumas

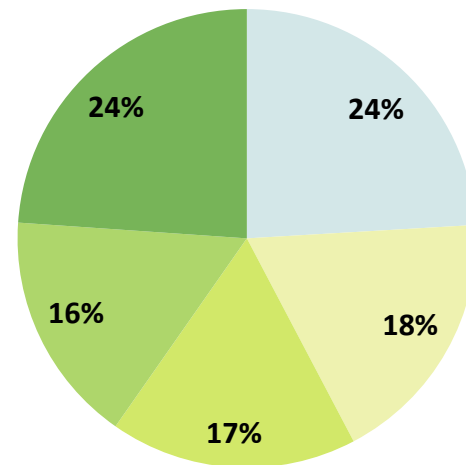
Turistų procentas užregistruojančių skundą policijoje



Kambarių, pritaikytų žmonėms su negalia, procentas

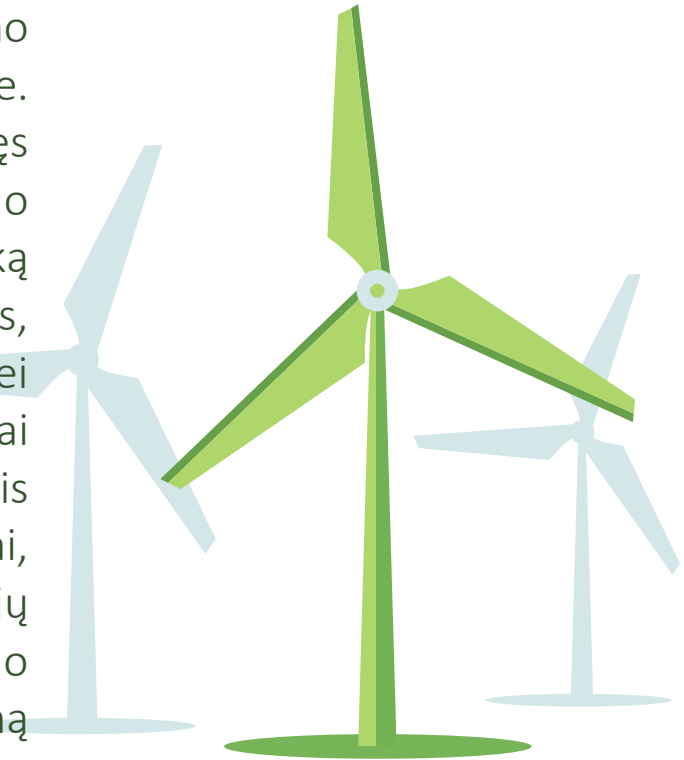


Turistų ir vienadienių lankytojų, besinaudojančių įvairiomis transporto priemonėmis atvykstant į vietovę, dalis procentais



■ Aktualumas ■ Galimumas ■ Patikimumas ■ Aiškumas ■ Palyginamumas

Apklauso rezultatai parodė, kad respondentai yra linkę prioretizuoti turizmo rodiklius, kurie atspindi konkurencingumą arba yra aiškiai susiję su turizmo objektų kuriama ekonomine pridėtine verte. Apklausa atskleidė, kad rodiklių aktualumas, susijęs su Lietuvos kaip turistinės šalies įvaizdžiu bei turizmo įmonių ar įstaigų procentas, naudojančių savanorišką sertifikavimo, ženklinimo sistemą, aplinkosaugos, kokybės, darnumo ir/arba korporatyvinei atsakomybei matuoti taip pat yra itin aktualūs. Tai parodo, kad turizmo suinteresuotosios pusės vis geriau supranta, kad tokie „neapčiuopiami“ faktoriai, kaip šalies įvaizdis bei darnumo tendencijų įgyvendinimas, prisideda prie sėkmingos turizmo valdysenos, todėl darnumą ir konkurencingumą atspindinčių rodiklių poreikis išlieka.





Giedrė Šadeikaitė | giedre.sadeikaite@kurkl.lt

Priedas 2: Darniojo turizmo rodiklių rinkinys

Darniojo turizmo rodiklių rinkinys

Prioritizavimas			Šaltinis	EBPO ir ETIS rodiklis (anglų k.)	Vertimas	Išraiška	Komentaras	Kas gali/galėtų pateikti rodiklį arba duomenis reikalingus rodikliui	Periodiškumas	Ar rodiklių skaičiavimas kainuoja?
Strateginio planavimo skyrius	Turizmo politikos skyrius, VTD	Viešojo konsultacija / Apklausa								
1	1	1	EBPO	Tourism Direct Gross Domestic Product	Tiesioginė turizmo dalis nuo BVP	procentais	Neskaičiuojamas.	Lietuvos statistikos departamentas. Šiuo metu naudojame WTTC (Pasaulio kelionių komisijos tarybos skaičiuojamas BVP, jis skelbiamas kiekvienų metų kovo mėn.). Galima išskaičiuoti turizmo BVP (Turizmo vidaus vartojimas/BVP, to meto kainomis) bet geriau, kad tai darytų atsakinga įstaiga.	(LSD) vėluotų 2 metus.	Tai gali kainuoti (LSD), bet nebūtinai; WTTC rodiklis nekainuoja
2	2	2	EBPO/ETIS	Overnights in all types of accommodation	Apgyvendintų turistų skaičius	vnt.	Skaičiuojamas. Lietuvos statistikos departamentas	Lietuvos statistikos departamentas	Kas ketvirtį (2 mėn. po ataskaitinio laikotarpio)	Ne
3	3	3	EBPO	Exports of tourism services	Turizmo paslaugų eksporto rodiklis	procentais	Skaičiuojamas. Pagal Lietuvos banko pateiktus duomenis, Valstybinis turizmo departamentas apskaičiuoja kokia dalį sudaro gautos pajamos iš užsienio turistų ir vienadienių lankytojų, nuo visų paslaugų eksporto. Rodiklis - kelionių kredito dalis visų paslaugų eksporte	Duomenys Lietuvos banko, skaičiuoja VTD	Kas ketvirtį (3 mėn. po ataskaitinio laikotarpio)	Ne
4	4	7	EBPO	Country entry visa requirements	Reikalavimų vizai (turistinei) rodiklis	vnt.	Skaičiuojamas.	LR Užsienio reikalų ministerija		Ne
5	5	4	EBPO	Visitor satisfaction	Turistų (ir vienadienių lankytojų) Lietuvos kaip šalies turizmui vertinimo rodiklis	procentais	Skaičiuojamas. VTD apskaičiuoja šį rodiklį pagal NPS indeksą (Lietuvos kaip šalies atostogoms rekomendacijos indeksas)	VTD atliktas tyrimas 2015 - 2016 metais, išvestas NPS - Net Promotion Score rodiklis	Kartą į 2 metus (poreikis)	Kainuoja
6	7	9	ETIS	Percentage of tourism enterprises/establishments in the destination using a voluntary certification/labelling for environmental /quality/sustainability and/or Corporate Social Responsibility	Turizmo įmonių, įstaigų procentas, naudojančių savanorišką sertifikavimo/ženklavimo sistemą, aplinkosaugos/kokybės/darnumo ir arba korporatyvinei atsakomybei matuoti	procentais	Neskaičiuojamas. Rodiklį reikėtų išskirti į dvi dalis: 1. Turistinių objektų sertifikavimas (papildomų skaičių, turintis mėlynąją vėliavą); 2. Apgyvendinimo įstaigos, turinčios sertifikatą (Gandriukai kaimo sodybose, žaliasis raktas, Eco label, kt.)	Per vienijančias asociacijų (pvz. Kaimo turizmo asociacijos) turimus duomenis	Kartą į 2 metus (poreikis)	Tai gali kainuoti (LSD ar kt.), bet nebūtinai
7	9	8	ETIS	Daily spending per overnight tourist	Turistų vienos dienos išlaidos (ne vienadienių)	Eurai per 1 dieną	Skaičiuojamas. Rodiklis skaičiuojamas pagal: 1. užsienio turistus, 2. vietinius turistus	Lietuvos statistikos departamentas	Duomenys pateikiami: 1. Užsienio turistų: kas metus, pateikiama po 6 mėn.; 2. vietinių turistų: kas ketvirtį, pateikiamas po 3 mėn.	Ne
8	10	13	ETIS	Daily spending per same-day visitors	Vienadienių turistų išlaidos	Eurai per 1 dieną	Skaičiuojamas. Rodiklis skaičiuojamas pagal: 1. užsienio turistus, 2. vietinius turistus	Lietuvos statistikos departamentas	Duomenys pateikiami: 1. Užsienio turistų: kas metus, pateikiama po 6 mėn.; 2. vietinių turistų: kas ketvirtį, pateikiamas po 3 mėn.	Ne
9	11	5	ETIS	Average length of stay of tourists (nights)	Vidutinė turistinių kelionių trukmė (naktys)	vnt.	Skaičiuojamas.	Duomenys Lietuvos statistikos departamento, skaičiuoja VTD	Kas ketvirtį, po 3 mėn.	Ne
10	12	11	ETIS	Number of tourists/visitors per 100 residents	Turistų skaičius 100 gyventojų	vnt.	Neskaičiuojamas. Rodiklis galėtų būti skaičiuojamas pagal: 1. Atvykusių turistų kelionių skaičių (būtų didesnis rodiklis); 2. apgyvendintų turistų skaičių (būtų tikslesnis)	Lietuvos statistikos departamentas	Duomenys pateikiami: 1. Atvykusių turistų kelionių skaičių - vieną kartą per metus, po 12 mėnesių; 2. apgyvendintų turistų skaičių - kas ketvirtį, po 2 mėn.	Ne
11	13	15	ETIS	Percentage of tourists who register a complaint with the police	Turistų procentas užregistruojančių skundą policijoje	vnt.	Neskaičiuojamas.	Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	Kas metus	Ne
12	14	12	ETIS	Percentage of rooms in commercial accommodation establishments accessible for people with disabilities	Kambarių, pritaikytų žmonėms su negalia, procentas	procentais	Neskaičiuojamas.	Duomenų nėra. Lietuvos žmonių su negalia sąjunga yra labai suinteresuota šio rodiklio atsiradimu	Kas metus	Tai gali kainuoti (LSD), bet nebūtinai
13	15		Pasiūlymas (viešojo konsultacija)	-	Investicijos į turizmo sektorių (Ūkio ministerijos)	Eurai per metus	Neskaičiuojamas.	LR Ūkio ministerija	Kas metus	Ne
14	16		Pasiūlymas (viešojo konsultacija)	-	Investicijų grąža iš nacionalinės reikšmės komercinių objektų	Eurai (pagal parduotų bilietų skaičių; grynosios pajamos iš einamųjų metų)	Neskaičiuojamas.	LR Ūkio ministerija	Kas metus	Ne
15	17		Pasiūlymas (viešojo konsultacija)	-	Turistinių objektų skaičius, pritaikytas žmonėms su negalia	vnt.	Neskaičiuojamas.	TIC ir LR Ūkio ministerija	Kas metus	Ne
16	18		Pasiūlymas (viešojo konsultacija)	-	Dirbančiųjų turizmo sektoriuje skaičius	vnt.	Skaičiuojamas.	Lietuvos statistikos departamentas	Kas 2 metus	Ne
17	19		Pasiūlymas (viešojo konsultacija)	-	Vietinių vienadienių lankytojų ir turistų kelionių skaičius pagal apskritis	srautų pokytis %; ARBA turistų ir vienadienių lankytojų rinkos dalis %	Skaičiuojamas. Pagal pasirinktą išraišką (srautų pokytį arba rinkos dalį) galime stebėti lankytojų šalies viduje arba turistų skaičių šalies viduje (destinacija); yra galimybė atskirti vienadienius lankytojus ir turistus (t.y. išskaidžius pagal visas galimybes būtų keturi atskiri rodikliai)	Lietuvos statistikos departamentas	Kartą per metus, duomenys atsilieka metais	Ne
18	15	14	ETIS	Percentage of tourists and same-day visitors using different modes of transport to arrive at the destination	Turistų ir vienadienių lankytojų, besinaudojančių įvairiomis transporto priemonėmis atvykstant į vietovę, dalis procentais	procentais	Skaičiuojamas.	Lietuvos statistikos departamentas	Kartą per metus, duomenys pateikiami po metų	Ne
-	8	10	ETIS	Number of tourist nights per month	Nakvynių skaičius per mėnesį	vnt.	Skaičiuojamas.	Lietuvos statistikos departamentas	Kas ketvirtį	Ne